MA 2.5

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

I.S. Sharipov

2024 yil ____ 08

MOLIYA ASOSLARI

FANI BO`YICHA

SILLABUSI

Sirtqi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohas: 410 000 - Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410100- Buhgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Sirtqi bo'lim
60410100- Buhgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Fan nomi:	**MOLIYA**
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	FINAN8
Yil:	2
Semestr:	3
Ta`lim shakli:	**Sirtqi**
Mashg`ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	270
Ma`ruza	18
Amaliy mashg`ulotlar	18
Laboratoriya mashg`ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta`lim	234
Kredit miqdori	9
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O`zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	"Moliya asoslari" fanining asosiy maqsadi talabalarda moliya, moliyaviy siyosat, moliyaviy munosabatlar, pul oqimlari harakati, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy yangiliklar, pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili, moliyaviy hisobotlar, davlat va nodavlat moliyaviy muassasalarning moliyaviy faoliyati, moliyaviy risklar, startaplarni moliyalashtirish, moliyaviy nazoratni tashkil asoslari, sug'urta va boshqa shu kabi moliyaviy tushunchalar bo'yicha yo'nalishga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.

Fanni o`zlashtirish uchun zarur boshlang`ich bilimlar	
1	Ekonometrika (MTE1114)
2	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3	Mikroiqtisodiyot (MICROE6)
4	Makroiqtisodiyot (MAKROEC6)

Ta`lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jixatidan:
TN1	moliya sohasidagi xodimlariga qo'yiladigan kasbiy talablar;
TN2	moliya tizimi faoliyatida axborot-kommunikatsion texnologiyalarning o'rni;
TN3	moliyaning mohiyati, funksiyalari va vazifalari;
TN4	moliya tizimining tarkibi;
TN5	moliyaviy qarorlarning farqli jihatlari;
TN6	moliyaviy siyosat va uning tarkibiy qismlari;
TN7	moliyaviy boshqaruv haqida ***tasavvurga ega bo'lishi;***
	Ko`nikma jixatidan:
TN8	moliya tizimida sug'urta munosabatlarini takomillashtirish;
TN9	moliyaviy risklarning mohiyati va ularning turlari;
TN10	kichik biznes moliyasining o'ziga xos xususiyatlari;
TN11	startaplarni moliyalashtirish;
TN12	moliyaviy hisobot: mazmuni, vazifalari va turlari;
TN13	xalqaro moliya munosabatlari;
TN14	xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moliyaviy resurslari;
TN15	asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari;
TN16	moliyaviy nazoratni tashkil etish asoslari;
TN17	moliyaviy risklar nazariyasi;
TN18	xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning ishlab chiqarish chiqimlari, foydasi va rentabelligini hisoblash va amaliyotda qo'llash ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.***

Fan mazmuni **Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)**		**soatlar**
M1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
M2	Moliya tizimi	2
M3	Davlat moliyasi	2
M4	Davlat byudjeti	2
M5	Moliyaviy siyosat	2
M6	Moliyaviy boshqaruv	2
M7	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solish	2
M8	Moliyaviy nazorat	2
M9	Moliya va risklar	2
	Jami	**18 soat**

Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)		**Soatlar**
A1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
A2	Moliya tizimi	2
A3	Davlat moliyasi	2

A4	Davlat byudjeti	2
A5	Moliyaviy siyosat	2
A6	Moliyaviy boshqaruv	2
A7	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solish	2
A8	Moliyaviy nazorat	2
A9	Moliya va risklar	2
	Jami	**18 soat**

№	**Mustaqil ta'lim (MT)**	**Ajratil-gan soat**
MT1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari mazmuni	4
MT2	Amalda moliya va davlatning vujudga kelish tarixi	4
MT3	Moliya tizimining tarkibiy tuzilmasi	4
MT4	Davlat moliyasi mohiyati va ahamiyati	4
MT5	Davlat byudjetining mazmun mohiyati	4
MT6	Moliyaviy tizim funksiyalari va ularning evolyutsiyasining rivojlanish bosqichlari	4
MT7	Moliyaviy qarorlarning mazmun, mohiyati	4
MT8	Moliyaviy siyosatning mohiyati	4
MT9	Moliyaviy siyosatning tarkibiy qismlarini o'ziga xos xususiyatlari	4
MT10	Moliyaviy boshqaruvni amalga oshirish yullari	4
MT11	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solishni takomillashtirish	4
MT12	Moliyaviy nazoratni mazmun, mohiyati	4
MT13	Moliyaviy risklarning turlari	4
MT14	Moliya nazariyalarini shakllanishi va olimlarning iqtisodiy qarashlari	6
MT15	Amalda moliyaviy infratuzilmaning shakllanishi	4
MT16	Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanish bosqichlari	6
MT17	Moliyaviy bozorlarning mohiyati	6
MT18	Moliyaviy bozor stavkalarini shakllantirish yo'llari	6
MT19	Moliyaviy vositachilar faoliyatini rivojlantirish yullari	6
MT20	Moliyaviy oqimlar xolati taxlili	6
MT21	Moliyaviy muassasalar faoliyati taxlili	6
MT22	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlilini amalga oshirish yullari	6
MT23	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	6
MT24	Korxonalar moliyasini boshqarishning zamonaviy yullari	4
MT25	Korporativ moliyani rivojlantirish yo'nalishlari va takomillashtirish	6
MT26	Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar moliyaviy barqarorligining tahlili	6
MT27	Rivojlanish davrida xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapital taxlili	6
MT28	Raqamli iqtisodiyot sharoitida asosiy kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	6
MT29	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlarini o'ziga xos xususiyatlari	6
MT30	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning harajatlari taxlili	6
MT31	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligini taxlil etish yullari	6
MT32	Moliyaviy hisobot: mazmuni, funksiyalari va turlarini o'ziga xos xususiyatlari	6
MT33	Raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsion dasturlarni moliyalashtirish yullari	6
MT34	Investitsion baholash usullarini o'ziga xos xususiyatlari	6
MT35	Moliya va investitsion portfelni shakllantirish yullari	6
MT36	Kichik biznes moliyasi mohiyati va mazmuni	6
MT37	Zamonaviy startaplarni moliyalashtirish yulari	6
MT38	Davlat kreditini o'ziga xos jihatlari	6
MT39	Globallashuv sharoitida sug'urtaning mohiyati	6
MT40	Mamlakatda ijtimoiy soha moliyasini takomillashtirish yullari	6
MT41	Uy xo'jaliklari moliyasini takomillashtirish yullari	6
MT42	Xalqaro moliyaning mamlakat taraqqiyotidagi roli	6
MT43	O'zbekistonda Islom moliyasini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan islohatlar	6
MT44	Mamlakatimizda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari	6
	JAMI:	234

	Asosiy adabiyotlar
1	Боди З., Мертон Р. Финансы. Учебник. Пер. с англ. – М.: "Вильямс", 2007.
2	Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019. - 920 b.
3	Malikov T. Moliya. O'quv qo'llanma. – T.: "Iqtisod-moliya", 2018. -274 b.
4	T.S.Malikov. Moliya: amaliy jihatlar. (O'quv qo'llanma). – T.: «Nihol print» OK, 2022. – 372 b.

5	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Latipova Sh.M. Davlat byudjeti. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2021. 316 b.
6	Nurmuhammedova B.I., Hamdamov Sh.X. Davlat moliyasi. Darslik. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2021. 436 b.
7	Финансы: учебник / Ю. С. Долганова, Н. Ю. Исакова, Н. А. Истомина [и др.]; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н. Ю. Исаковой; Мин-во обр. и науки РФ. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 336 с.
8	Frederic S. Mishkin, Stanley G. Eakins Financial market and institutions, United Kingdom 2024
9	Зайналов Ж.Р., Ибрагимов Н.А., Ахроров З.О. Корхоналар молияси. Укув кўлланма. СамИСИ: “STAP-SEL” МЧЖ. 2023. - 268 b.
	Qo‘shimcha adabiyotlar
1	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Ro‘zibayeva N.X. va b. Moliya bozori: Darslik -T.: “Iqtisod-moliya”, 2020. - 480 b.
2	Zaynalov J.R., Xodjayev E.N., Xusanov B.Sh., Ro‘zibayeva N.X. va b. Investitsiya: Darslik -T.: “Iqtisod-moliya”, 2020. - 316 b.
3	«Технология блокчейн: то, что движет финансовой революцией сегодня / Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт; [пер. с англ. К. Шашковой, Е. Ряхиной]»: Эксмо; Москва; 2017
	Internet-saytlar
4	www.gov.uz - O‘zbekiston Respublikasining hukumat portali.
5	www.lex.uz - O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
6	www.imf.uz - O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi rasmiy sayti.
7	www.cbu.uz - O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.
8	www.stat.uz - O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Huzuridagi Statistika Agentligi
9	www.soliq.uz - O‘zbekiston Respublikasi O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Soliq qo‘mitasi rasmiy sayti.
10	www.openbudget.uz - O‘zbekiston Respublikasi “Ochiq byudjet” portali
11	www.scopus.com – xalqaro ilmiy ma’lumotlar bazasi.

Talabaning fan bo‘yicha o‘zlashtirish ko‘rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a)5 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi kuyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning moxiyati va mazmunini tuliq yorita olsa;

>fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yul quymasa;

>fan buyicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy axamiyati haqida aniq tasavvurga ega bulsa;

>fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

>berilgan savollarga aniq va lunda javob bera olsa;

>konspektga puxta tayyorlangan bulsa;

>mustaqil topshiriqlarni tuliq va aniq bajargan bulsa;

>fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlarni tuliq uzlashtirgan bulsa;

b)4 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning moxiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yul quymasa;

>fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bulsa;

>fan buyicha berilgan vazifa va topshiriklarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;

>fan buyicha berilgan savollarga gugri javob bera olsa;

>fan buyicha konspektini puxta shakllantirgan bulsa;

>fan buyicha mustaqil topshiriqlarni tuliq bajargan bulsa;

> fanga tegishli konunlar va boshqa me’yoriy hujjatlarni uzlashtirgan bulsa.

v)3 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fan haqida umumiy tushunchaga ega bulsa;

>fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yul quyilsa;

>bayon qilish ravon bulmasa;

>fan buyicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

>fan buyicha matn puxta shakllantirilmagan bulsa.

g)quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baxolanishi mumkin:

>U fan buyicha mashgulotlarga tayorgarlik kurilmagan bulsa;

>fan buyicha mashgulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bulmasa;

>U fan buyicha matnlarni boshqalardan kuchirib olganligi sezilib tursa;

>fan buyicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yul quyilgan bulsa;

>fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

>fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

FAN O‘QITUVCHISI TO‘G‘RISIDA MA’LUMOT

Muallif:	Ernazarov Nuriddin Elamonovich iqtisodiyot fanlari bo`yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	n.ernazarov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, “Moliya” kafedrasi
Taqrizchilar:	B.Sh.Xusanov – Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Samarqand filiali direktori, i.f.n., dotsent N.X.Ruzibayeva – Investitsiya va innovatsiyalar kafedrasi dotsenti

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№5-09-04/5)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan maqullangan.

O'quv-uslubiy boshqarmasi boshlig'i	I.E.Shodmonov
Fakultet dekani	F.B.Abdikarimov
Kafedra mudiri	J.R.Zaynalov
Tuzuvchi	N.E. Ernazarov